

РЕШЕНИЕ

№ 4293

гр. София, 11.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 28 СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния
състав:

Председател: АНДРЕЙ КР. ГЕОРГИЕВ

при участието на секретаря Диана Г. Димитрова
като разгледа докладваното от АНДРЕЙ КР. ГЕОРГИЕВ Гражданско дело №
20221110168375 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 235 ГПК.

Образувано е по искова молба на А. В. М. срещу „Вива кредит“ ООД и насрещен иск на дружеството. С първоначално предявените от ищцата А. В. М. (за назоваване на страните съдът ще използва единствено качествата им по първоначалния иск) искиви претенции, се иска да бъде признато за установено по отношение на ответника, че клаузите на чл. 1, ал. 3 и чл. 5, ал. 2 от договор за кредит между страните № 5848961/29.08.2022 г., предвиждащи такса за експресно разглеждане на документи в размер на 1482,30 лева и неустойка за неосигуряване на поръчител в размер на 988,20 лева са нищожни поради противоречие със закона, вкл. като неравноправни, а с насрещния иск първоначалният ответник „Вива кредит“ ООД иска да бъде осъдена ищцата да му плати 3000 лева – главница по договор за кредит № 5848961/29.08.2022 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на насрещния иск – 09.05.2023 г., до окончателното плащане, и 634,24 лева – договорна лихва за периода от 19.09.2022 г. до 05.05.2023 г.

В първоначалната искова молба се твърди, че между страните е сключен договор за кредит № 5848961/29.08.2022 г., по силата на който ищцата е получила 3000 лева със задължение да ги върне на 30 вноски до 24.10.2023 г. при лихва от 40,32 % и годишен процент на разходите от 49,37 %. Твърди, че в чл. 1, ал. 3 от договора било предвидено ищцата да плати на ответника и такса за експресно разглеждане на документи в размер на 1482,30 лева, а в чл. 5, ал. 2 било предвидено заплащане на неустойка в размер на 988,20 лева. Поддържа, че клаузата за такса за експресно разглеждане е уговорена в нарушение на законова забрана по чл. 10а ЗПКр. Освен това двете клаузи

били неравноправни, тъй като уреждали прекомерно висока неустойка и се ползвали само за обогатяване на ответника, като имали размер почти на отпуснатия кредит. Твърди се, че целта е да се заобиколи забраната за максимален годишен процент на разходите, като така се подведе потребителя относно действителните разходи по кредита. Твърди се, че клаузите са част от бланка и не са индивидуално уговорени. Искат се разноски.

В законоустановения срок е подаден отговор на първоначалната искова молба от ответника – „Вива кредит“ АД, с който предявеният иск се оспорва като неоснователен. Претендира се, че ищецът има право да иска обезпечение на вземането си, като ищцата е имала избор да го осигури, а преценката в какъв размер е рискът на кредитора не следва да се прави от съда, а при условията на свобода на договаряне. Претендира се, че няма нарушение на добрите нрави и ищцата е можела да се откаже от договора, ако не намери обезпечение. Поддържа се, че няма нарушение на чл. 33 ЗПКр, тъй като става въпрос за допълнително задължение по договор. По отношение на таксата за експресно разглеждане на документи поддържа, че това е услуга, която ищцата сама е избрала и същата не е дейност по отпускане на кредита, а я предхожда, поради което ответникът има право да получи възнаграждение за нея. Претендират се разноски.

В насрещния си иск първоначалният ответник „Вива кредит“ ООД поддържа фактическите твърдения в исковата молба относно това, че ищцата е получила кредит от дружеството и иска връщането му. С насрещния иск обявява кредита за предсрочно изискуем поради неплащане на вноски от ищцата, като признава, че тя е платила 50 лева по кредита. Иска се ответницата да плати невърнатата главница от 3000 лева, както и 634,24 лева възнаградителна лихва, като се поддържа, че ищцата дължи още и 595,27 лева – неизплатен остатък от неустойка и 1482,30 лева такса за експресно разглеждане, както и 160 лева – разходи на ответника за събиране на вземания. Прави се искане при уважаване на иска, съдът да направи прихващане на вземанията срещу ищцата с претенцията ѝ за разноски.

В отговора си на насрещния иск първоначалната ищца поддържа, че договорът за кредит е нищожен поради противоречие на добрите нрави, тъй като е с лихва повече от три пъти размера на законната, а освен това договорът няма изискуеми се реквизити – годишният процент на разходите не е посочен ясно, не е ясно от кои компоненти се формира, в него не са включени оспорените такса и неустойка; липсва пълен погасителен план, тъй като представеният в договора не включва всички дължими се вноски за всички компоненти; липсва указание за правото на ищцата на отказ от договора; общите условия не са подписани от ищцата на всяка страница; не е посочен подневен процент на лихва. Оспорва се ищцата някога да е дължала разходи за събиране на вземането на ответника. Иска се всички платени от ищцата на ответника суми по договора да се приспаднат (прихващане на изпълнението) от задължението.

С писмено становище от 16.11.2023 г. (на лист 79 – 86 от делото) процесуалният представител на ищцата – адвокат М. М., моли съда да

постанови решение, с което да уважи предявените първоначални искове и да отхвърли предявените насрещни искове. В условията на евентуалност прави искане в случай, че ищцата бъде осъдена да заплати на ответната страна суми и разноски, същите да бъдат разсрочени на 24 месечни вноски, всяка от които платима на края на всеки месец. Излагат се доводи, че ищцата няма сключен граждански брак и не живее на семейни начала, притежава едно моторно превозно средство – лек автомобил „Опел Омега“, 1998 г., не притежава акции и дялове в търговски дружества, облигации и друго движимо имущество. Поддържа, че ищцата е със заболяване – диабет, довел до варикозни вени на долните крайници с язва и възпаление, като през последните години непрекъснато получава усложнения. Твърди, че поради заболяването от диабет е трудноподвижна и изпитва постоянна болка от откритите рани, които има. Поддържа, че през последните години всичките □ доходи са насочени към лечението □. Поради заболяванията и средствата за лечение, които следва да дава, ищцата е започнала работа като продавач, изпълнение на поръчки по телефона с работодател „Самекс“ ЕООД. Ищцата няма собствено жилище, поради което заплаща наем в размер на 500 лева месечно, както и 200 лева за лекарства и медикаменти във връзка със заболяванията, които има. Реално месечните доходи на ищцата възлизали на 750 лева приспадане на разходите за наем и медикаменти. Прави възражение за прекомерност на претендираното от ответника адвокатско възнаграждение. Представя списък на разноските.

Като разгледа доказателствата по делото с оглед твърденията и възраженията на страните съдът намира за установена следната фактическа обстановка:

С доклада по делото като безспорни между страните и ненуждаещи се от доказване са отделени следните обстоятелства: с договор за кредит № 5848961/29.08.2022 г. ответникът е отпуснал на ищцата 3000 лева при задължение ищцата да ги върне на 30 месечни вноски с падежи до 24.10.2023 г. и с лихва 40,32 %, при вписан ГПР 49,37 %; че съгласно чл. 1, ал. 3 от договора ищцата е предвидено да плати 1482,30 лева такса за експресно разглеждане на искането за кредит, а съгласно чл. 5, ал. 2 при непредоставяне на обезпечение е следвало да плати неустойка 988,20 лева; че ищцата е платила 50 лева по договора за кредит.

Съгласно чл. 1, ал. 4 от договор за паричен заем № 5848961/29.08.2022 г. (на лист 25 от делото) страните се уговорят таксата за експресно разглеждане да се заплати от заемателя разсрочено, като се раздели на равни части и се включи в размера на всяка от погасителните вноски.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от договора, същият следва да бъде обезпечен с едно от следните обезпечения: 1. поръчител – физическо лице, което е навършило 21-годишна възраст, работи на безсрочен трудов договор, има минимален стаж от 06 месеца при настоящия си работодател и минимален осигурителен доход в размер на 1000 лева; през последните 5 години да няма история в ЦКР към БНБ или да има кредитна история със статус „период на просрочие от 0 до 30 дни“, да не е поръчител по друг договор за паричен заем

и да няма сключен договор за паричен заем в качеството си на заемател; или 2.банкова гаранция, издадена след усвояване на паричния заем в размер на цялото задължение на заемателя по договора, валидна 30 дни след падежа на плащане по договора.

Съгласно чл. 5, ал. 2 от договора страните се договорят неустойката в размер на 988,20 лева да се разсрочи и да се заплаща на равни части към всяка от погасителните вноски, посочени в чл. 2, ал. 1, т. 4, като в този случай дължимата вноска е в размер на 208,17 лева, а общото задължение по договора – в размер на 6245,10 лева.

Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза, прието в откритото заседание на 11.12.2023 г. (на лист 113 от делото), представено в писмен вид на лист 105 – 111 от делото, което съдът кредитира като компетентно изготвено и безпристрастно, по договор за паричен заем № 5848961/29.08.2022 г. на 13.11.2022 г. е извършено частично плащане в размер на 50 лева, като сумата е отнесена от ответника за погасяване на начислените разходи за събиране на просрочените вземания. Размерът на неплатените задължения на ищцата А. В. М. по процесния договор за паричен заем са в общ размер на 6245,10 лева, от които 3000 лева главница, 774,60 лева – договорна лихва, 988,20 лева – неустойка и 1482,30 лева – такса експресно разглеждане. Според вещото лице, ако при изчисление ГПР по договора се включат разходите за договорна лихва, неустойка и такса за експресно разглеждане, размерът на същия е 93,78 %. При изчисляване на ГПР чрез включване в него единствено на главница, законна лихва и такса за експресно разглеждане, неговият размер е 61,17 %, а при изчисление на база главница, законна лихва, такса за експресно разглеждане и неустойка размерът на ГПР е 89,73 %.

Въз основа на така установените факти съдът намира следното от правна страна:

Предявени са първоначално два обективно съединени иска за прогласяване на нищожност на договорни клаузи поради противоречие с добрите нрави или със закона – поради неравноправност, с правна квалификация чл. 124, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. първо и трето ЗЗД във връзка с чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП; чл. 19, ал. 4 ЗПКр и чл. 10а, ал. 2 ЗПКр, а с насрещната искова молба – два кумулативно съединени осъдителни иска за заплащане на главница и лихва по договор за кредит с правна квалификация чл. 79, ал. 1, предл. първо ЗЗД във връзка с чл. 9, ал. 1 ЗПКр и чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПКр, като ответницата прави възражения за нищожност на договора по разпоредбите, посочени по-горе, и по чл. 22 ЗПКр във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 – 12 ЗПКр и чл. 11, ал. 2 ЗПКр.

Главните искове се уважават, ако съдът установи, че е уговорена неустойка, която отива отвъд присъщите обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция или по размер явно не отговаря на правилата на добросъвестността във вреда на потребителя, а за клаузата за експресно разглеждане – ако съдът приеме при тълкуване, че тя се отнася до действия по отпускане на кредита. Насрещните искове се уважават при установяване

на сключен от страните договор за кредит с уговорка за лихва, усвояване на кредита от ищцата и настъпване на падежа на задълженията или предсрочна изискуемост поради неплащане на вноски. Въпреки това исковете ще се отхвърлят, ако се установи, че в договора не са посочени реквизити относно годишния процент на разходите, правото на отказ и погасителен план.

В настоящия случай от клаузата на чл. 5, ал. 1 от договора се установява, че договорът е следвало да бъде обезпечен с едно от следните обезпечения: (1) поръчител – физическо лице, което е навършило 21-годишна възраст, работи на безсрочен трудов договор, има минимален стаж от 06 месеца при настоящия си работодател и минимален осигурителен доход в размер на 1000 лева; през последните 5 години да няма история в ЦКР към БНБ или да има кредитна история със статус „период на просрочие от 0 до 30 дни“, да не е поръчител по друг договор за паричен заем и да няма сключен договор за паричен заем в качеството си на заемател; или (2) банкова гаранция, издадена след усвояване на паричния заем в размер на цялото задължение на заемателя по договора, валидна 30 дни след падежа на плащане по договора. В случай на неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение заемателят е следвало да заплати неустойка, чието изплащане предварително е разсрочено с погасителните вноски, на заемателя в размер на 988,20 лева.

Съгласно Тълкувателно решение № 1/2010 г. по тълкувателно дело № 1/2009 г. на ОСТК на Върховния касационен съд неустойка, която излиза извън присъщите си обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, е нищожна като уговорена в противоречие с добрите нрави. В конкретния случай се установява, че е уговорена неустойка в необичайно висок размер (на практика надхвърлящ размера на лихвите по кредита) за неизпълнение на задължение за осигуряване на обезпечение, различно от основно по договора – за изплащане на главница и лихви. Същевременно изискванията, които посочената клауза от договорите възвежда за потребителя, са на практика неосъществими за него, а и предвиждат свръхобезпечение, което не е необходимо за заем на толкова ниска стойност. Предвид това, не само правно, но и житейски необосновано е да се счита, че потребителят ще разполага със съответна възможност да осигури поръчител по кредита или банкова гаранция. По този начин, поставяйки изначално изисквания, за които е ясно, че са неизпълними за заемателя, заемотателят цели да се обогати. От представения договор се установява, че в случая няма как да се сключи кредит при посочените условия, ако не се плати за избрания от ответника поръчител. Следователно се налага изводът, че уговарянето на неустойка в абсолютен размер за непредоставяне на обезпечение цели единствено необосновано увеличаване на разходите по договора в нарушение на предвидените от законодателството забрани за уговаряне на лихва и ГПР над определен размер, поради което неустойката се явява уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция и е нищожна поради противоречие с добрите нрави.

По отношение на таксата за експресно разглеждане на искането за кредит съдът намира следното:

Съгласно чл. 10а, ал. 1 ЗПКр кредиторът може да събира от потребителя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, а съгласно ал. 2 на същата разпоредба кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисионни за действия, свързани с усвояването и управлението на кредита.

От разпоредбите на чл. 1, ал. 3 и ал. 4 от сключения между ищеца и ответника договор (на лист 68 от делото) се установява, а и между страните е безспорно, че такса за експресно разглеждане на кредита е в размер на 1482,30 лева, като е предвидено да се заплаща разсрочено на равни части, които се включват в размера на месечната погасителна вноски. Същевременно в договора не е предвиден срок, в който заемодателят ще разгледа заявката за паричен заем в случай, че заемателят не се съгласи да заплати тази такса. Следователно това е такса във връзка с отпускането на кредита, за която не е ясно каква допълнителна услуга, различна от изплащането му, се предвижда.

Поради това съдът намира, че клаузата на чл. 1, ал. 3 от договора е нищожна на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД поради противоречието □ с разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Посочената такса несъмнено се явява разход по кредита, който не е свързан с допълнителни услуги, тъй като се отнася до основния предмет на договора – отпускането на кредита, като не е ясно нито каква бързина се предоставя спрямо кредит, при който няма такава такса, нито какво налага разходи за забързано отпускане на кредита и въобще дали ответникът е правил такива. Въпреки това обаче ответникът едностранно е наложил на ищцата заплащане на тази такса, която представлява около половината от главницата по договора за кредит, което води до извод, че таксата е въведена с цел ответникът да се обогати. Същевременно, заемодателят не включва т. нар. от него „такса за експресно разглеждане на искането за паричен заем“ към договорната лихва, дължима по кредита, нито към ГПР, като по този начин заобикаля нормата на чл. 19, ал. 4 ЗПКр – всяка сума, която не е получена от ищцата като „чиста стойност“ на кредита, следва да се включи в „общите разходи“ по същия съгласно практиката на Съда на Европейския съюз – т. 84 – 86 от Решение от 21 април 2016 г. по дело C-377/14 *Radlinger и Radlingerová*, а от последните се определя и ГПР.

По насрещните иски с правна квалификация чл. 79, ал. 1, предл. първо ЗЗД във вр. с чл. 9, ал. 1 ЗПКр. и чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПКр.:

Между страните е безспорно, че въз основа на договор № 5848961/29.08.2022 г. ответникът е отпуснал на ищцата кредит в размер на 3 000 лева при задължение на същата да ги върне на 30 месечни вноски с падежи до 24.10.2023 г. с лихва 40,32 %, като не се спори и относно това, че ищцата е усвоила пълния размер на отпуснатата сума по кредита.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПКр договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПКр годишният

процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаградения от всякакъв вид, в това число тези, дължими на посредници за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно

чл. 19, ал. 4 ЗПКр годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определение с Постановление на Министерски съвет. Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 11, т. 10 ЗПКр договорът за потребителски кредит е недействителен.

В практиката си Съдът на Европейския съюз – вж. т. 64 – 65 от мотивите на Решение от 20.09.2017 г. по дело C-448/17 *EOS KSI Slovensko* и цитираната съдебна практика; т. 30 – 31 от Решение от 19.12.2019 г. по дело C-290/19 *Home credit Slovakia*; т. 48 – 52 от Решение от 16.07.2020 г. по дело C-686/19 *SIA Soho group*, и други, същият системно приема, че посочването на правилен размер на ГПР има важно значение за това потребителят да може да направи информиран избор за това кой кредит да избере между няколко оферти и да прецени какво оскъпяване ще поеме, ако получи сумата по договора за кредит. Поради това и с оглед на важното значение, което ГПР има в това отношение (посочен е в съдебната практика – т. 65 от Решение по дело C-448/17 *EOS KSI Slovensko* като съществен елемент за информиране на потребителя), то неправилното посочване на ГПР в договора поради невключване на част от задълженията по него следва да има последиците на недобросъвестно действие на кредитора и да води до последиците, които има липсата на посочване на ГПР съгласно националното право – по българския закон това са нищожност и връщане само на главницата по кредита съгласно чл. 22 – 23 ЗПКр.

Същевременно по делото няма данни договорът за кредит да е можело да бъде сключен без посочените клаузи, то същите са условие за отпускане на кредита с посочената в договора лихва.

Поради това и доколкото съгласно изложените по-горе мотиви за съдържанието на понятията „обща сума на кредита“ и „общ размер на разходите по кредита“ разходите за неустойка и таксата за експресно разглеждане следва да бъдат включени в ГПР по сключения между страните договор и при това положение ГПР съгласно изслушаната по делото експертиза би се оказал не посочения в договора 49,37 %, а 93,78 %. Доколкото според настоящия съдебен състав изискването за посочване на ГПР в договора е по същество (т. е. посоченият ГПР следва да съответства на формулата по закона с всичките елементи), то липсва реквизит от договора и същият следва да се приеме за изцяло нищожен, като поради това задължението по договора за кредит се състои само във връщане на главница.

Предвид изложеното, съдът намира, че договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, поради непосочване в него на действителния размер на ГПР, съответно и нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД.

Съгласно чл. 23 ЗПКр когато договорът за кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза ищецът е заплатил по договора за кредит сума в размер на 50 лева, която е отнесена от ответника за погасяване на начислени разходи за събиране на просрочени вземания. Поради това, че сключеният договор е недействителен, ищцата дължи заплащане само на чистата стойност на кредитите, т. е. дължи единствено сумата от 3000 лева, и съответно следва да бъде съобразено и извършеното от нея плащане в размер на 50 лева. Предвид изложеното, предявеният насрещен иск за заплащане на главница следва да бъде уважен за сумата от 2950 лева, а за разликата над 2950 лева до пълния предявен размер от 3 000 лева искът следва да бъде отхвърлен.

Искът за заплащане на договорна лихва следва да бъде отхвърлен като неоснователен по съображенията за приложение на чл. 23 ЗПКр, изложени по-горе.

По отношение на искането за разсрочване на изпълнението:

Разпоредбата на чл. 241, ал. 1 ГПК постановява, че при постановяване на решението съдът може да отсрочи или да разсрочи неговото изпълнение с оглед имотното състояние на страната или на други обстоятелства.

Съгласно попълнената от ищцата А. В. М. за семейно и материално положение (на лист 9 от делото) същата получава месечен доход от заплата в размер на 750 лева, не упражнява дейност като едноличен търговец, нито извършва услуги с личен труд и селскостопанска дейност, не е в граждански брак, не притежава недвижими имоти, притежава лек автомобил „Опел омега“ с година на производство – 1998 г., притежава акции, облигации или дялове в търговски дружества, не притежава парични влогове. Ищцата е декларирала, че страда от заболяване, което налага допълнителни периодични разходи в размер на 200 лева на месец, както и че е трудно подвижна – страда от диабет и лимфедем с открити рани.

Съгласно представено на лист 11 от делото Експертно решение на ТЕЛК № 2785 от 01.08.2018 г. на ищцата А. В. М. са определени 72 % трайно намалена работоспособност за срок до 01.08.2021 г. с водеща диагноза варикозни вени на долните крайници с язва и възпаление.

Съгласно представено на лист 10 от делото Допълнително споразумение от 15.07.2022 г. към трудов договор от 15.08.2018 г. ищцата А. В. М. заема длъжността „продавач, изпълнение на поръчки по телефона, оператор“ във фирма „Самекс“ ЕООД с уговорено основно часово трудово възнаграждение в размер на 5 лева на час и с допълнителни възнаграждения.

От постъпила от ТД на НАП – София справка за осигуряване за периода 01.10.2022 г. – 30.09.2023 г. следва извода, че средномесечният осигурителен доход на ищцата А. М. за периода е в размер на 1137,62 лева.

Съгласно представена на лист 89 от делото Справка от Агенцията по вписванията за периода 01.01.1998 г. 17.01.2023 г. за ищцата не са налице

извършени вписвания, отбелязвания или заличавания.

Съгласно представено на лист 91 от делото удостоверение за облагаеми имущества и деклариранни данни по ЗМДТ, издадено от Столична община, дирекция „Общински приходи“, ищцата е декларирала единствено лек автомобил с рег. № СА 2855 МТ.

При съвкупна преценка на събраните по делото доказателства относно здравословното състояние и материалното положение на ищцата, съдът намира, че по делото се установи по безспорен начин, че същата страда от множество заболявания, което по необходимост налага извършване на разходи за лечение и медикаменти, както и че получава брутно месечно трудово възнаграждение в размер малко над минималната работна заплата за страната към момента на постановяване на решението, както и че не притежава собствено жилище. Предвид изложеното, съдът намира, че в случая влошеното здравословно състояние на ищцата, липсата на собствено жилище и получаваното месечно трудово възнаграждение в размер малко над минималното, представляват основание за постановяване на исканото разсрочване на изпълнението както на задължението на ищцата за главница по договора, така и на присъдените с настоящото решение разноски. Това обаче няма да освободи ищцата от задължението да заплаща лихва за забава в този период

Относно разноските:

При този изход на спора право на разноски имат и двете страни, съразмерно на уважената (като се вземе предвид размера на вземанията, обявени за нищожни от 2470,50 лева, както и отхвърлената част от насрещния иск – 684,20 лева, или общо 6104,74 лева, т.е. делото се печели от ищцата за 51,68 % от претенциите), респективно отхвърлената част от исковете (48,32 %), на основание чл. 78, ал. 1 и 3 ГПК.

Процесуалният представител на ищцата – адвокат М. М., със списък на лист 87 по делото претендира заплащане на адвокатско възнаграждение на основание чл. 38 ЗАДв, в общ размер от 1018 лева. Съдът намира за необходимо да посочи, че в случаите по чл. 38 ЗАДв размерът на адвокатското възнаграждение се определя от съда съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото. Същевременно, Наредба № 1/2004 за минималните размери на адвокатските възнаграждения не обвързва българските съдилища, поради това, че е приета от колективен орган на адвокатурата без нормативен контрол в противоречие с практиката на Съда на ЕС и чл. 101, ал. 1 и 2 ДФЕС (Решение по съединени дела С-427/16 и С-428/16 *ЧЕЗ Електро България*) и съдът не обосновава преценката си на хонорара с определените там размери. Предвид изложеното, съдът намира, че с оглед осъществена на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАДв безплатна адвокатска защита (съгласно договор на лист 88 от делото), съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, като се вземат предвид както предявените първоначални, така и насрещните икове, и материалния интерес по делото от 4500 лева, на адв. М. следва да се присъди възнаграждение в размер на 720 лева с ДДС. Съразмерно на уважената част от първоначалния

иск и отхвърлената част от насрещните искове ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищцата – адвокат М. М., сумата от 372,10 лева с ДДС.

На настоящия съдебен състав е известно, че има противоречива практика на ВКС, според част от която възнаграждението по чл. 38 ЗАдв не се присъжда по правилата на чл. 78, ал. 1 и 3 ГПК съобразно уважената и отхвърлената част на иска, а винаги в пълен размер, тъй като адвокатът иначе на получавал възнаграждение за труда си. Настоящият съдебен състав намира, че подобно тълкуване на закона противоречи на чл. 6 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (Европейската конвенция за правата на човека, ЕКПЧ), тъй като създава неоправдано отклонение от принципа „загубилият плаща“ на основание, което не е ясно изводимо от закона (т.е. не е налице яснота колко ще плати ответникът при загубване на делото отнапред), и така препятства достъпа до съд (вж. решението на ЕСПЧ по дело *Станков с/у България*, жалба № 68490/01, § 59 и 62, 12 юли 2007 г.), и противоречи на чл. 14 ЕКПЧ, тъй като създава различно третиране на ответниците по искове, по които е имало безплатна адвокатска защита. Последното е така, тъй като ако ищцата беше платила за своя адвокат, ответникът винаги заплаща разносните пропорционално на загубената част от делото, а коментираната съдебна практика предвижда, че ако ищцата е бедна и затова – защитавана безплатно, независимо от изхода на делото, ответникът ще заплати адвокатски хонорар в пълен размер. Това би представлявало скрита форма на правна помощ, но не такава, която държавата или адвокатът се съгласяват да дадат, а натрапено на ответника от съдебната практика задължение. Следователно не може ответникът да поема хонорара на адвоката по делото в частта, в която същото е загубено от клиента на този адвокат – осъществяващият безплатна помощ адвокат се е съгласил да не приема хонорар, и следователно сам ще поема тежестта на труда си съгласно даденото обещание, без да може да иска заплащане от други частноправни субекти.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът „Вива Кредит“ АД следва да бъде осъден да заплати по сметка на съда 50 лева държавна такса.

Ответникът „Вива Кредит“ АД със списък на лист 101 по делото претендира разноски в размер на 145,37 лева – държавна такса по насрещния иск, 400 лева – заплатен депозит за изготвяне на съдебно-счетоводна експертиза, и 900 лева – адвокатски хонорар. Ищцата своевременно е направила възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение, което съдът намира за основателно. Предвид действителната правна и фактическа сложност на делото на ответника следва да бъде определено възнаграждение в размер на 720 лева. Така разносните на ответника са в общ размер от 1265,37 лева. Съразмерно на уважената част от насрещните искове ищцата следва да бъде осъдена да заплати на ответника сумата от 611,43 лева.

Така мотивиран, Софийският районен съд, 28. състав,

РЕШИ.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените от А. В. М. установителни искиове с правна квалификация чл. 124, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. първо и трето ЗЗД във връзка с чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП; чл. 19, ал. 4 ЗПКр и чл. 10а, ал. 2 ЗПКр, по отношение на **„Вива Кредит“ АД**, с ЕИК: 207343548, и адрес на управление: София, бул. „Джевахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис № 73г, че клаузите на чл. 1, ал. 3, предвиждаща заплащане на такса за експресно разглеждане на документи в размер на 1482,30 лева, както и клаузата на чл. 5, ал. 2, предвиждаща заплащане на неустойка в размер на 988,20 лева от сключения договор за паричен заем № 5848961/29.08.2022 г. между **А. В. М.**, с ЕГН: *****, и постоянен адрес: С., ж.к. „С. Т.“, бл. ***, вх. *, ет. *, ап. **, и **„Вива Кредит“ АД**, с ЕИК: 207343548, и адрес на управление: София, бул. „Джевахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис № 73г, не обвързват страните по делото поради **нищожност**.

ОСЪЖДА на основание чл. 79, ал. 1, предл. първо ЗЗД във връзка с чл. 9, ал. 1 ЗПКр и чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПКр **А. В. М.**, с ЕГН: *****, и постоянен адрес: С., ж.к. „С. Т.“, бл. ***, вх. *, ет. *, ап. **, да заплати на **„Вива Кредит“ АД**, с ЕИК: 207343548, и адрес на управление: София, бул. „Джевахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис № 73г, **сумата от 2950 лева** (две хиляди деветстотин и петдесет лева) – неизплатена част от главница по договор за паричен заем 5848961/29.08.2022 г., ведно със **законната лихва** от датата на предявяване на насрещния иск – 09.05.2023 г. до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** претенциите за **разликата над присъдените 2950 лева до пълната претендирана сума от 3000 лева** (три хиляди лева) – главница по договор за кредит № 5848961/29.08.2022 г., и за сумата от **634,24 лева** (шестстотин тридесет и четири лева и 24 ст.) – договорна лихва за периода 19.09.2022 г. – 05.05.2023 г.

ДОПУСКА на основание чл. 241, ал. 1 ГПК **РАЗСРОЧЕНО ПЛАЩАНЕ** на посочените суми на 24 равни месечни вноски по **122,92 лева** (по сто двадесет и два лева и 92 ст.) и **съответната част от законната лихва** от 09.05.2023 г. до датата на плащане на първата вноска, ведно със **законната лихва върху цялата присъдена сума** от 2950 лева за съответния месец, считано от началото на месеца (с падеж на първо число), следващ месеца на влизане в сила на настоящото решение.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 38, ал. 1, т. 2 З А **„Вива Кредит“ АД**, с ЕИК: 207343548, и адрес на управление: София, бул. „Джевахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис № 73г, да заплати на **адвокат М. В. М.**, с код по БУЛСТАТ: 180505784, и адрес на кантората: гр. Пловдив, бул. „Пещерско шосе“ № 81, ет. 3, ап. Б, сумата от **372,10 лева** (триста седемдесет и два лева и 10 ст.) – адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ на ищцата А. В. М. в настоящото производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 6 вр. ал. 1 ГПК **„Вива Кредит“ АД**, с ЕИК: 207343548, и адрес на управление: София, бул. „Джевахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис № 73г, да заплати по **бюджетна сметка на Софийския районен съд** сумата от

50 лева (петдесет лева) – държавна такса.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК **А. В. М.**, с ЕГН: *****, и постоянен адрес: С., ж.к. „С. Т.“, бл. ***, вх. *, ет. *, ап. **, **да заплати на „Вива Кредит“ АД**, ЕИК: 207343548, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Джевахарлал Неру“ № 28, ет. 2, офис № 73г, **сумата от 767,38 лева** (седемстотин шестдесет и седем лева и 38 ст.) – разноси в настоящото производство съразмерно на уважената част от насрещните иски.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от получаване на препис от страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____